

Kungl. Vetenskapsakademien har till uppgift att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället.
The Royal Swedish Academy of Sciences has as its aim to promote the sciences and strengthen their influence in society.

Stockholm 16 juni 2016

Dnr: KVA/2016/173/76

Göran K. Hansson/hs
Ständig sekreterare
Telefon: 08 - 673 95 02
E-post: goran.hansson@kva.se

Miljö- och Energidepartementet

Synpunkter från Kungl. Vetenskapsakademien betr. promemoria om förslag till bestämmelser i förordning för att genomföra Nagoyaprotokollet (Dnr: M2016/01459/R), samt proposition 2015/16:161

Kungl. Vetenskapsakademien (KVA) framförde i oktober 2015 synpunkter på departementspromemoria om lagstiftning för genomförande av Nagoyaprotokollet (Dnr M2014/1331/R) och Naturvårdsverkets nya bestämmelser för användare av genetiska resurser från 12 oktober 2015.

I propositionen 2015/16:161, och i det förslag till bestämmelser för att genomföra Nagoyaprotokollet som nu föreligger, har Akademien svårt att se att någon hänsyn tagits till hur förslaget kommer att påverka svensk forskning. Av den anledningen ser vi oss tvungna att återigen yttra oss i frågan.

Kungl. Vetenskapsakademien finner det beklagligt att man inte föreslår någon lättnad i hanteringen av Nagoyaregelverket för icke-kommersiell forskning. Det bör observeras att huvudmålgruppen för regleringen i propositionen anges vara akademiska forskare, forskare på universitet och icke-kommersiella forskare.

Omfattningen av de negativa konsekvenser som detta nya regelverk får för svensk forskning är oöverskådlig. Den ökade byråkratin kommer inte att gagna svensk grundforskning och inte heller gynna de fattiga länder vars genetiska resurser tidigare har utnyttjats kommersiellt.

Beslut i detta ärende har fattats av ständige sekreteraren.

Göran K. Hansson
Ständig sekreterare

Bilaga:
KVA yttrande från 20 oktober 2015

Kungl. Vetenskapsakademien har till uppgift att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället.
The Royal Swedish Academy of Sciences has as its aim to promote the sciences and strengthen their influence in society.

Stockholm 20 oktober 2015

Dnr: KVA/2015/229/76

Göran K. Hansson/hs
Ständig sekreterare
Telefon: 08 - 673 95 02
E-post: goran.hansson@kva.se

Miljö- och Energidepartementet

Synpunkter från Kungl. Vetenskapsakademien på departementspromemoria om lagstiftning för genomförande av Nagoyaprotokollet (Dnr M2014/1331/R) och Naturvårdsverkets nya bestämmelser för användare av genetiska resurser från 12 oktober 2015.

Kungl. Vetenskapsakademien (KVA) har nyligen fått kännedom om en departementspromemoria om lagstiftning för genomförande av Nagoyaprotokollet. Flera svenska forskare har kontaktat oss och uttryckt oro över hur det aktuella förslaget skulle påverka svensk forskning. Eftersom frågan är av stor vikt för svensk forskning vill vi därför lämna synpunkter på förslaget, trots att vi inte inbjudits att delta i dess remissbehandling.

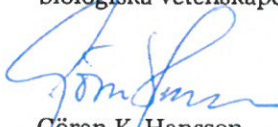
- Vi stödjer grundtankarna bakom Nagoyaprotokollet att främja bevarande och hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden, tillhandahålla tydliga regler för tillträde till genetiska resurser, samt säkerställa att vinster som uppstår fördelas rättvist. Det är självfallet viktigt att noga reglera så att kommersiella intressenter inte otillbörligt utnyttjar genetiska resurser i annat land.
- Vi anser dock att Naturvårdsverkets förslag till lagstiftning kommer att motverka grundtankarna bakom Nagoyaprotokollet och att det innebär en alldeles för omfattande och krånglig administration. Det kommer att hindra svensk grundforskning och därigenom försvåra bevarande och ökad biologisk mångfald. Detta kan inte vara i linje med de uppdrag som regeringen tidigare gett Naturvårdsverket (18 augusti 2011) att ta fram förslag som underlättar för forskare att få tillgång till genetiska resurser.
- Vi anser att nyttjandet av genetiska resurser för *grundforskning* istället helt bör undantas eller åtminstone grundligt förenklas i de nya förslagen. Självfallet ska forskarna följa de regler och konventioner som gäller i respektive land med allt vad detta innebär av tillstånd för t.ex. tillträde och export av material i form av växter, djur, bakterier etc.
- Grundforskning om biologisk mångfald har inga kommersiella intressen och alla resultat görs tillgängliga via offentliga databaser (t.ex. GenBank) och publika tidskrifter/e-tidskrifter. Vi ser därför ingen anledning till att bygga upp en stor och resurskrävande organisation inom Jordbruksverket eller Naturvårdsverket för att övervaka att denna forskning delas med ursprungslandet. Om man tycker att detta inte räcker kan man koppla ett undantag från regelverket till ett något strängare krav, nämligen att både data och resultat från forskningen på det genetiska materialet görs **fritt** tillgängliga på nätet. Det skulle då innebära att publiceringen måste ske i så kallade "Open Access"-tidskrifter, vars hela innehåll

är fritt tillgängligt på nätet utan prenumerationsavgift. Vidare skulle det innebära att alla data (inklusive rådata) som tas fram i forskningen delas med forskarsamhället i fritt tillgängliga databaser ("Open Data"). Flertalet forskningsfinansiärer, till exempel Vetenskapsrådet och Formas, ställer redan idag sådana krav. Det är svårt att tänka sig ett mer effektivt sätt att dela resultaten av forskningen med det land varifrån det genetiska materialet kommer. Oavsett vilken modell man väljer anser vi det viktigt att man begränsar administrationen så långt som möjligt till att gälla de kommersiella verksamheter som avser att utnyttja genetiska resurser från annat land, så att man inte försvårar för den grundforskning om den biologiska mångfalden som gynnar hela mänskligheten och är avgörande för vår långsiktiga överlevnad.

- Det föreligger många oklarheter i EU-förordningen t ex vad som ska omfattas och vad som menas med tillbörlig aktsamhet i följande text: *"skyldighet för mottagare av forskningsmedel som avser sådan användning av genetiska resurser eller traditionell kunskap som avses i 4 a § att enligt artikel 7.1 i förordning (EU) nr 511/2014, i den ursprungliga lydelsen, intyga att sådan tillbörlig aktsamhet som avses i artikel 4 visas.*
- Grundforskning inom systematik, ekologi, mikrobiologi och delar av medicinen kommer att kraftigt påverkas negativt om det föreslagna regelverket träder i kraft. I förarbetet anges att 60-70 myndigheter och 4000-5000 forskargrupper berörs. Bevarandet av den biologiska mångfalden är beroende av att få ökade kunskaper om stora utforskade delar. Den forskningen är beroende av förenklade regelverk, inte ny och försvärande lagstiftning. Ett betungande regelverk riskerar att avsevärt fördyra denna livsviktiga forskning, som idag till stora delar bedrivs med små resurser.
- Vi noterar att man i förarbetet inte gjort någon konsekvensanalys och att beräkningar helt saknas på vad förslaget kostar i ökad administration för såväl Jordbruksverket som de drabbade forskarna. Även synpunkter från Gentekniknämnden saknas i utredningen, trots att den har den mest omfattande informationen om vilket genetiskt material forskare förfogar över redan idag.

Slutligen anser vi det olyckligt att Vetenskapsakademien, som är ett viktigt organ för forskarsamhället, med företrädare för hela spektrat av akademiska discipliner, inte beretts tillfälle att yttra sig över just detta förslag inom ramen för ordinarie remissförfarande.

Beslut i detta ärende har fattats av ständige sekreteraren efter förberedande arbete av Birgitta Bremer, Fredrik Ronquist och Björn Vennström, samtliga ledamöter av KVA:s klass för biologiska vetenskaper.

Göran K. Hansson
Ständig sekreterare